**Emro Science and Education**
Open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz

OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 2 No. 2 (2026) · “Milliy statistika tizimida yangi bosqich: barqaror rivojlanish maqsadlari, xalqaro standartlar va zamonaviy tende...

**“MILLIY STATISTIKA TIZIMIDA YANGI BOSQICH: BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARI, XALQARO STANDARTLAR VA ZAMONAVIY TENDENSIYALAR”**

# RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA XIZMAT KO‘RSATISH SOHALARIDA SAMARALI BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH

TDIU “Raqamli iqtisodiyot” kafedrasi mustaqil izlanuvchisi
**VOXOBOV XIKMATILLO MA’MIRJON O‘G‘LI**

Jahonning globallashuvi raqamli iqtisodiyotning tez sur’atlar bilan rivojlanishi asosida iqtisodiy faoliyatning bevosita axborot-kommunikatsiya texnologiyalariga asoslangan raqamli ishlab chiqarish va xizmatlar ko‘rsatish, shuningdek, qo‘shimcha qiymat ega bilim va axborot salmog‘ining ortib borishi uchun ham har tomonlama imkoniyatlaryaratib beradi. «Raqamli iqtisodiyot hozirgi mavjud sohalarning yarmidan ko‘prog‘ida beqiyos o‘zgarishlar keltirib chiqarishi kutilmoqda. Jumladan, jahon banki mutaxassislarining tadqiqotlari tezroq Internetdan foydalanuvchilar sonining 10 % ga ko‘paytirilishining o‘ziyoq milliy iqtisodiyot yalpi ichki mahsuloti hajmini har yili 0,4-1,4 % ga oshishi imkoniyatini beradi» (Jahon Banki). Ma’lumki, “...raqamlashtirish raqamli bo‘lmagan narsani raqamli tasvir yoki artefaktga aylantirishdir” (Gupta, 2020) [3].

Shu bilan birga, raqamlashtirish –bu hujjat tarkibidagi ma’lumotlar va bilimlarni raqamli shaklga o‘tkazishdir (Ermolenko va boshq., 2020). Bunday vazifalar bevosita mamlakatimizda O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan 2019-yilning mart oyida ilgari surilgan beshta muhim tashabbusda ham alohida ko‘rsatib berilgan. Zero, bu tashabbus yoshlarni madaniyat, san’at va sportga keng jalb etish, ularda zamonaviy axborot texnologiyalaridan to‘g‘ri foydalanish ko‘nikmasini shakllantirish, kitobxonlik madaniyatini yuksaltirish, xotin-qizlar bandligini ta’minlash vazifalarini o‘z ichiga oladi. Unda AKTdan samarali foydalanish raqamlashtirishning texnologiyalar, iqtisodiy natijalar va butun jamiyat hayotini doimiy ravishda yaxshilab borish uchun bilim va odamlarning mahoratini yuqori darajada samarali qo‘llashga tayanadigan innovatsion taraqqiyot strategiyasi xomashyo asosida rivojlanadigan mamlakat iqtisodiyotining modeliga muqobil bo‘lishi nuqtai-nazaridan belgilangan.

Mazkur vazifalar ijrosi o‘laroq uchinchi tashabbus –aholi va yoshlar orasida kompyuter texnologiyalari va internetdan foydalanishni tashkil etish bo‘yicha yoshlarni kompyuter texnologiyalari va internetdan foydalanishini tashkil etish maqsadida yetmishdan ziyod “Raqamli texnologiyalar o‘quv markazi” faoliyati yo‘lga qo‘yilganligi ham yoshlarimiz uchun yangi imkoniyatlar eshigini ochmoqda. «Global innovatsion indeksda O‘zbekiston Respublikasining o‘rnini yaxshilash va 2030-yilga qadar Top-50 mamlakatlari qatoriga kirish belgilangan[3]. Bunda innovatsion loyihalarni amalga oshirish uchun barcha yo‘nalishlarda keng imkoniyatlarni yaratish, tadqiqotlarni va innovatsion



Published: 05.06.2026

**Cite this article:** Voxobov Xikmatillo Ma’mirjon o‘g‘li (2026). Raqamli texnologiyalar asosida xizmat ko‘rsatish sohalarida samarali boshqaruvni takomillashtirish. Emro Science and Education, 2(2). https://journal.emro.uz/public/maqola/923

*© 2026 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.*

tashabbuslarni qo‘llab-quvvatlashning zamonaviy mexanizmlarini joriy qilishlozim». Bu vazifalarni hal etishda ilg‘or innovatsion texnologiyalardan foydalangan holda hududlarni rivojlantirish, eng muhim xizmatlar turlari, jumladan tibbiyot sohasini raqamlashtirishda zamonaviy raqamli kompetensiyalardan keng foydalanish lozim deb hisoblaymiz.

O‘zbekiston Respublikasida xizmat ko‘rsatish sohalarini raqamlashtirish borasida sezilarli ijobiy o‘zgarishlar kuzatilmoqda. Xususan, Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali (my.gov.uz), Davlat soliq qo‘mitasining raqamli xizmatlari, “Xalq nazorati” tizimi, “e-anticor.uz” platformasi kabi tizimlar korrupsiyaviy omillarni kamaytirishga qaratilgan muhim loyihalardir.Qolaversa, keyingi yillarda davlatimiz rahbarining tegishli qaroriga muvofiq yurtimizning barcha hududlaridagi tibbiyot muassasalari faoliyatini raqamlashtirish choralari ko‘rilmoqda. Shu maqsadda zamonaviy texnologiyalar o‘zlashtirilyapti va “aqlli” uskunalar keltirib o‘rnatilyapti [3].

Qayd etilisicha, so'nggi yillarda sog‘liqni saqlash sohasini raqamlashtirish va axborot tizimlari yagona kompleksini joriy etish, boshqaruv jarayonidagi ortiqcha tartib-taomillarini qisqartirish, aholiga tibbiy xizmatlar ko‘rsatish qamrovini kengaytirish bo‘yicha muayyan ishlar amalga oshirilmoqda. Bu boradagi sa’y-harakatlarning mantiqiy davomi sifatida “Elektron poliklinika” va “Elektron retsept” dasturlari bosqichma-bosqich hayotga tatbiq etilayotganini keltirish mumkin. Ushbu tizimlar orqali tibbiy muassasalarda navbatni avtomatlashtirish, shifokorlar faoliyatini monitoring qilish, dori vositalarining harakatini nazorat qilish imkoniyatlari yaratilmoqda.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki[3]:

➢Inson omilining kamayishi: Diagnostika, retsept yozish, yo‘llanmalar berish kabi xizmatlarning raqamli shaklga o‘tkazilishi sog‘liqni saqlash tizimidagi korrupsion holatlarni kamaytirdi. Avvallari bemorlar shifokorga “navbatsiz kirish” yoki noqonuniy yo‘llanma olish uchun norasmiyto‘lovlarga murojaat qilgan bo‘lsa, bugungi kunda bu holatlar sezilarli darajada kamaygan.

➢Tibbiy xizmatlarning shaffofligi: Elektron tizimlarda har bir bemorning muolaja tarixi, dori retsepti, laboratoriya natijalari raqamli ravishda qayd etiladi. Bu ma’lumotlar asosida shifokor faoliyati baholanadi va tibbiy xatoliklar yoki suiiste’molliklarning oldi olinadi.

➢Elektron kuzatuv va hisobot tizimi: Sog‘liqni saqlash muassasalaridagi moliyaviy operatsiyalar, dori vositalari taqsimoti, hamda shifokorlarning ish haqi elektron tizim orqali monitoring qilinmoqda. Bu esa sohada noqonuniy moliyaviy aylanishlarga barham berishga xizmat qilmoqda.

➢Aholining ishonchi oshmoqda: Aholining sog‘liqni saqlash xizmatlariga ishonchi, ayniqsa davlat muassasalarida, oshgan. Raqamlashtirish natijasida aholining 60–70% i xizmatlardan mamnun ekani so‘rovlar orqali aniqlangan.

➢Xorijiy tajriba asosida o‘zgarishlar:Estoniya, Janubiy Koreya va Shvetsiya tajribasiga ko‘ra, tibbiy xizmatlarning to‘liq raqamlashtirilgan tizimi sog‘liqni saqlash sohasida korrupsiyani deyarli yo‘qqa chiqargan. O‘zbekiston bu yo‘lda ilk bosqichlarni bosib o‘tayotgan bo‘lsa-da, natijalar ijobiy.

Biroq mavjud muammolar ham mavjud: texnologik infratuzilmaning ayrim hududlarda sust rivojlanishi, fuqarolarning raqamli savodxonligi yetarli darajada bo‘lmasligi, ayrim xizmatlarning hali ham qo‘lda boshqarilayotgan shaklda saqlanib qolayotgani tizim samaradorligiga to‘siq bo‘layotgan omillardandir.

Xizmat ko‘rsatish sohalarini raqamlashtirish zamonaviy jamiyatda korrupsiyaga qarshi samarali kurash vositasi sifatida tobora dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. O‘zbekiston tajribasi shuni ko‘rsatadiki, raqamli texnologiyalarni keng joriy etish orqali nafaqat xizmat ko‘rsatish tizimining samaradorligi oshmoqda, balki inson omiliga bog‘liq korrupsion xavflar sezilarli darajada kamaymoqda.

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, xizmatlar ko‘rsatishda raqamli yondashuvlar – masofaviy ariza berish, avtomatlashtirilgan qarorlar qabul qilish, xizmatlar jarayonining shaffofligi va nazorat tizimlari –korrupsiya holatlarining oldini olishda muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, aholining raqamli savodxonligini oshirish, texnologik infratuzilmani yanada takomillashtirish, va barcha xizmatlar uchun yagona raqamli ekotizim yaratish orqali bu yo‘nalishda yanada katta yutuqlarga erishish mumkin.

**Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati**

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. (2020). “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi.

2. F.A.A’zamova, L.Sh. Kuldoshev Xizmatlar sohasida raqamlashtirish va ekologik barqarorlik: zamonaviy integratsiya yo‘nalishlari.

3. V.Usmonova. Xizmat ko‘rsatish sohalarini raqamlashtirish va korrupsiyadan holi tizimga aylantirishning ustuvor yo‘nalishlari. Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil, 2025-yil,may

4.Porter, M., & Kramer, M. (2019). Creating Shared Value through Digital and Sustainable Innovation. Harvard Business Review.

5. Karimov, U., & Sattorov, A. (2022). Raqamli iqtisodiyot va xizmatlar sektorini transformatsiya qilish masalalari. Toshkent: Iqtisodiyot va ta’lim nashriyoti